

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 18.5.2009
KOM(2009) 214 lõplik

VALGE RAAMAT

**EURO SULARAHHA PROFESSIONAALSE PIIRIÜLESE MAANTEVEO KOHTA
EUROALA LIKMESRIIKIDE VAHEL**

1. SISSEJUHATUS

Füüsilises vormis euro võeti kasutusele 2002. aastal, kuid liikmesriikide õigusaktide suurte erinevuste tõttu on tegelikkuses väga keeruline professionaalsel viisil vedada euro sularaha euro kasutusele võtnud liikmesriikide vahel (edaspidi „osalevad liikmesriigid”) ning seetõttu on euro sularaha piiriülese maismaaveo maht väga väike. Liikmesriikide õigusaktid erinevad paljudes küsimustes, nt seoses turvatöötajate tulirelva omamise ja kandmisega, väljaõppenõuetega, lubatud veoliikidega, turvasõidukite soomuskatte ja varustusega, intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemi (intelligent banknote neutralisation systems, IBNS) kasutamise, sularaha vedavate turvatöötajate arvuga turvasõidukis, politseile antava teabe, litsentsieeskirjade ja asjaomaste karistustega. Piiriülest vedu võib korraldada sihtriigi antavate ajutiste lubade alusel, kuid isegi võtmata arvesse asjaomaseid haldussüsteeme tuleb täita kahe või enama riigi erineva keerukusega siseriiklikke nõudeid.

Sularahaveoturg toimib seepärast praegu riikide siseselt. Siiski oleks ühtse vääringu loogika alusel mõistlik, kui euro pangatähed ja mündid saaksid võimalikult vabalt ringelda ja neid saaks vedada kogu euroalal. Piiriülese sularahaveo lihtsustamine on samuti loomulik täiendus Euroopa Keskpanga tegevuskavale, millega veelgi lähendatakse riiklike keskpankade sularahateenuseid ning luuakse professionaalselt sularaha käitlevate asutuste jaoks ühtne euro sularaha piirkond. Kõnealuse tegevuskava üks oluline element on nn kaugjuurdepääs riiklike keskpankade sularahateenustele, nii et ühe osaleva liikmesriigi krediitiasutus võib kasutada teise osaleva liikmesriigi keskpanga sularahateenuseid. Kõnealune meede rakendati 2007. aasta juunis, kuid seda ei saa täielikult kasutada seni, kuni on tegelikult võimalik sularaha lihtsalt ühest riigist teise vedada. Pangad, suured jaettevõtted ja teised professionaalselt sularaha käitlevad asutused peavad hankima ja pakkuma sularaha kõige tõhusamal viisil sõltumata riigipiiridest.

Veeava kauba olemuse tõttu on sularahavedu seotud tõsiste turvariskidega, mis oma sisult ja taseme poolest erinevad liikmesriigiti suures ulatuses. Seepärast on ülimalt oluline, et sularaha piiriülene vedu toimiks tingimustel, millega tagatakse kõrgel tasemel kaitse nii sularahaveo turvatöötajatele kui ka laiemale üldsusele.

Ühtsete nõuete kehtestamine, tänu millele saab sularaha piiriülene maanteevedu osalevate liikmesriikide vahel võimalikuks ning millega samas tagatakse sularahaveo turvatöötajate kõrgel tasemel turvalisus, võimaldaks piirialadel avada tõhusamad sularahaveo marsruudid. Kommertspangad saaksid siis kasutada lähima keskpanga filiaali sularahateenust või kas oma või mõne teise liikmesriigi sularahaveokeskust. Jaemüüjad, müügiautomaatide operaatorid ja teised professionaalselt sularaha käitlevad asutused saaksid samuti hankida sularaha lähimast sularahakeskusest või seda sinna saata sõltumata riigipiiridest. Lisaks saaksid piirialadel sularahaveoga tegelevad ettevõtted tõhusamalt kavandada veomarsruute ja muud sularahalogistikat. Üldiselt võib öelda, et tõhusam sularahavedu oleks majandusele tervikuna kasulik.

Euroopa Keskpank, pangandussektor ja suured jaettevõtted on korduvalt kutsunud üles käivitama algatust, mille eesmärk on kõrvaldada takistused euro sularaha piiriülesest professionaalselt maanteeveolt Euroopas.

Võttes seda arvesse, algatas komisjon 2008. aasta mais arutelu, et koostada ettepanek ühtsete nõuete kohta, millega lihtsustatakse euro sularaha piiriülest maanteevedu.

See algatus kajastab komisjoni seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) artikli 38 punktis b osutatud sularahaveo võimaliku ühtlustamisega.

2. KOMISJONI ALGATUS EURO SULARAHA PIIRIÜLESE VEO LIHTSUSTAMISEKS JA ESIALGNE KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA

Esimese sammuna ning selleks, et suurendada erialateadmisi ja sektori huvitatud isikute panust, loodi 2008. aasta esimeses pooles töörühm, mida juhib komisjon ja mis koosneb kõikide olulisemate sidusrühmade¹ Euroopa organisatsioonidest. Töörühmal oli 2008. aasta juulist detsembrini kolm kohtumist, mis kestsid terve päeva ning kus arutati olulisi küsimusi, nt võimalike tulevaste ühtsete nõuete reguleerimisala, riikide õigusaktide erinevusi ning ühtlustatud piiriüleste nõuete loomise võimalusi 1. punkti alguses nimetatud eri küsimustes.

Sularaha piiriülest vedu lihtsustavatest õiguslikest võimalustest kaaluti kolme peamist võimalust:

- asjaomastes liikmesriikides sularahaveo reguleerimise täielik ühtlustamine;
- süsteem, mille korral ühe liikmesriigi luba kehtiks kõikides liikmesriikides („vastastikune tunnustamine“);
- ühtsete nõuete pakett, mis kehtiks kõikides liikmesriikides, ilma et see piiraks siseriiklike nõuete kohaldamist teatavate tekstis selgelt märgitud aspektide puhul. Vastupidiselt täielikule ühtlustamisele kohaldataks ühtseid nõudeid üksnes piiriülese veo suhtes.

Kuna riigisisised nõuded ja liikmesriikide riskitasemed erinevad suurel määral, leiti, et on väga keeruline jõuda kokkuleppele sularahavedu käsitlevate nõuete täieliku ühtlustamise sisus või riigisiseste nõuete vastastikusel piiriüleises tunnustamises. Lisaks võiks viimati nimetatud võimalusega kaasneda oht, et sularahavedu toimub selliste reeglite alusel, millega ei tagata või ei pruugita tagada turvatöötajate ja/või laiema üldsuse adekvaatset kaitset. Seepärast eelistas töörühm selgelt piiriülese veo suhtes kohaldatavat ühtsete nõuete paketti, mis kehtiks paralleelselt olemasolevate riiklike nõuetega siseriikliku sularahaveo kohta.

Töörühm arutas sularaha piiriülese maanteeveo ühtsete nõuete paketi raames järgmisi peamisi poliitikavõimalusi seoses võimalike ühtsete nõuete kohaldamise ulatusega.

- Geograafiline ulatus. See võiks hõlmata ELi kõiki 27 liikmesriiki või olla piiratud euroalaga.
- Veetava kauba liik. Kaupade alla ei peaks kuuluma üksnes euro sularaha, vaid ka teised vääringud ja teised väärisesemed.

¹ Esindatud olid järgmised organisatsioonid: CEA (Euroopa kindlustuse ja edasikindlustuse föderatsioon), EBF (Euroopa Pangandusföderatsioon), Eurosüsteem, EPC (Euroopa Maksenõukogu), ESTA (Euroopa turvatranspordi ühing), EURICPA (Euroopa intelligentse sularahakaitse ühing), EuroCommerce, Europol (Euroopa Politseiamet), MDWG (rahapajade juhatajatest koosnev töörühm) ja UNI-Europa (Union Network International – Europa).

- Piiriülese veo määratlemine. Piiriülene vedu võib olla piiratud üksnes punktist punkti veoga või hõlmata ka rahvusvahelisele toimingule eelnevaid toiminguid päritoluliikmesriigis ja/või järgnevaid toiminguid vastuvõtjaliikmesriigis (viimaseid nimetatakse üldiselt kabotaažiks).

Töörühmas esines kõikide küsimuste osas eriarvamusi.

Võimalike ühtsete nõuete peaesmärk on lihtsustada euroalal ühtse vääringu ringlust. See ei välista siiski seda, et kaasatakse ka teiste liikmesriikide territooriumid. Sõltumata geograafilisest tuleks arvesse võtta võimalust hõlmata ka teiste liikmesriikide vääringuid, samuti ELi mittekuuluvate riikide vääringuid ning teisi väärtesemeid (juveelid, kuld, kunstiteosed või väärtuslikud dokumendid). Reguleerimisala laiendamine mitteosalevatele liikmesriikidele ja muudele kaupadele võib suurendada ohtu, et ühtsete nõuete vastuvõtmine lükkub edasi või seda ei tehtagi, kuna arutelu kaldub põhiküsimuselt kõrvale.

Piiriülest vedu võib käsitada kitsas tähenduses, st sularaha vedu turvalisest punktist riigis A turvalisse punkti riigis B ilma vahepeatusteta (“punktist punkti”). Punktist punkti tähendaks, et üksikuid sularahakeskuseid ja muid turvalisi punkte saab teenindada piiriülevalt ühtsete nõuete alusel, kuid välja jäetakse pangafiliaalid, müügiautomaadid ja jaemüüjad (välja arvatud juhul, kui nad on varustatud turvaalaga sõiduki tühjaks või täis laadimiseks). Korraga oleks võimalik ainult üks toiming ühest turvalisest punktist teise turvalisse punkti.

Punktist punkti vedu on siiski ainult osa sularahaveost, mida sularahaveoga tegelevad ettevõtted korrapäraselt teostavad. Laiem reguleerimisala hõlmaks ka teatavaid veooperatsioone enne ja pärast marsruudi piiriülest osa. See võimaldaks koostada piiriüleseid marsruute siseriiklikega sama optimaalselt, nii et teel teenindatakse mitmeid punkte, sealhulgas pangafiliaale, müügiautomaate, aga ka jaemüüjaid. Lihtsustamiseks euro sularaha piiriülest vaba ringlust on soovitatav, et lisaks peamistele piiriülestele toimingutele oleks võimalik teostada mitme peatusega veooperatsioone nii päritoluliikmesriigis kui ka vastuvõtjariigis või –riikides. Nagu allpool punktis 3.2 selgitatakse, tuleks nii päritoluriigis kui ka vastuvõtjariigis/-riikides piirata toimingute kogupikkust ühe päevaga.

Ühtsete piiriüleste nõuete korral peaks piiriülene sularahavedu toimuma erinevate õigussüsteemide kohaselt, eelkõige seoses tööõigusega, kohaldatavate kollektiivlepingutega või muude õigusaktidega, milles käsitletakse sotsiaalseid või turvaaspekte. See võiks tekitada suuri praktilisi probleeme seoses sellega, milliseid palga või muid sotsiaalseid tingimusi kohaldatakse, eelkõige kui turvasõiduk liigub rohkem kui kahes riigis.

Sellega seoses on oluline luua selgus seoses *direktiivi 96/71 (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)*² kohaldamisega piiriülese sularahaveo suhtes.

Direktiivi eesmärk on ühtlustada ühelt poolt äriühingute jaoks EÜ asutamislepingu artiklis 49 sätestatud põhivabadus osutada piiriüleseid teenuseid ja teiselt poolt nende töötajate õiguste kaitse, kes on ajutiselt lähetatud välismaale neid teenuseid osutama. Seega üritatakse leida tasakaal EÜ asutamislepinguga kehtestatud majandusvabaduste ja töötajate lähetusega seotud õiguste vahel. Seepärast määratletakse direktiivis ühenduse tasandil üldistes huvides olevad kohustuslikud nõuded, mida tuleb kohaldada lähetuses olevate töötajate suhtes vastuvõtjariigis, ning kehtestatakse töö ja tööhõive selgelt määratletud tingimused, et tagada

² EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1–6.

töötajate minimaalne kaitse, mida peab pakkuma teenuse pakkuja vastuvõtjariigis. Sõltuvalt eriasjaoludest, mille raames piiriülene vedu toimub, võidakse direktiivi kohaldada piiriülese veo suhtes, mida käsitletakse käesolevas valges raamatus kooskõlas direktiivi artikli 1 lõike 3 mõistetega.

Tuleb siiski tunnistada, et saadetiste kiireloomulisus piiriülese sularahaveo korral tekitab raskusi direktiivi praktilisel kohaldamisel ja jõustamisel. Näiteks võib direktiivi kohaldamisega kaasneda, et tööandjad rahaveosektoris peavad mõõtma töötajate igas riigis viibimise aega, selleks et arvestada marsruudi iga osa suhtes kohaldatavat minimaalset määra.

Seepärast tuleb direktiivi 96/71 praktilist kohaldamist kõnealuses valdkonnas hoolikalt kontrollida koos liikmesriikide, asjaomaste ekspertide³ ning sotsiaalsete partneritega, enne kui saab ametlikult vastu võtta piiriülest sularahavedu käsitlevad ühtsed nõuded. Eriti oluline on tagada, et ühenduse õigustiku või riiklike õigusaktide kohaldamine ei tekitaks operaatoritele ebaproportsionaalselt suuri või põhjendamatuid halduskulusid, mis praktikas võiks tõsiselt piirata piiriülest vedu. Kõnealuste küsimuste selgitamine moodustab osa poliitikavõimaluste sotsiaalse mõju hindamisest.

Selle alusel käivitab komisjon laiapõhjalise konsultatsiooni seoses mõnede kavandatud ühtsete nõuetega, mis on lisatud valgele raamatule. Komisjon rõhutab, et kavandatud nõuded on esialgsed. Eesmärk on lihtsustada huvitatud isikutel sihipäraste kommentaaride esitamist, esitades selleks võimalike ühtsete nõuete põhielemendid juba praeguses etapis. Kõnealused kavandatud nõuded ei pea sisalduma ettepanekus, mille komisjon võib hilisemas etapis teha.

Kõiki huvitatud isikuid kutsutakse üles saatma kommentaare 30. juuniks 2009 aadressile, mis on märgitud 4. punktis.

3. VÕIMALIKE ÜHTSETE NÕUETE PÕHITUNNUSED

Kavandatud ühtseid nõudeid kohaldataks euro sularaha sellise piiriülese veo suhtes *osalevate liikmesriikide vahel*. Liikmesriigisisese sularahaveo suhtes neid seega ei kohaldataks.

Selleks et keskenduda olulistele küsimustele, st euro sularaha vabale ringlusele euroalal, ei kaasata ühtsete nõuete reguleerimisalasse nende liikmesriikide vääringuid, kus ei ole eurot kasutusele võetud. Siiski tuleks edaspidi uurida võimalust hõlmata mitteosalevad liikmesriigid ja nende vääringud liitumisvõimaluse klausliga.

Lõpetuseks võiks käesolevast tekstist oma eripära tõttu välja jätta suures väärtuses euro pangatähtede ja müntide veod euroala keskpankade vahel, eeldusel et neid eskordib sõjavägi ja/või politsei.

3.1. Õiguslik alus

Kava kohaselt põhinevad võimalikud ühtsed nõuded EÜ asutamislepingu artikli 123 lõikel 4, kuna ühtsed nõuded tunduvad olevat vajalikud, et lihtsustada euro kasutamist ühtse vääringuna. Selle eelduseks on pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga nõuete

³ Komisjoni otsusega 2009/17/EÜ loodi töötajate lähetamise eksperdikomitee (ELT L 8, 13.1.2009, lk 26–28).

kvalifitseeritud häälteenamusega vastuvõtmine osalevate liikmesriikide poolt. Samuti on kavas õigusinstrumendina kasutada määrust.

3.2. Vedu ühe päeva jooksul ja päeval ajal

Sularahaveo spetsiifilisuse tõttu ning võttes arvesse mitu päeva kestvate sularahavedude korraldamise keerukust, peaks turvasõiduk, mis ületab piiri, lahkuma päritoluriigist ja jõudma sinna tagasi samal päeval ning kogu vedu peaks toimuma päeval ajal (päevaseks ajaks soovitatakse lugeda 6.00–22.00). Öisel ajal võib sularahavedu siiski lubada, kui seda praegu lubatakse vastavalt selle liikmesriigi seadustele, kus vedu toimub. Päritoluliikmesriigis sularaha pealevõtmine või kätte toimetamine enne piiri ületamist või vastuvõtjaliikmesriigis pärast piiri ületamist oleks võimalik, kuid turvasõiduk peaks algsesse liikmesriiki tagasi pöörduma samal kuupäeval (või 24 tunni jooksul, kui öine vedu on lubatud).

3.3. Piiriülese sularahaveo litsents

Riiklikud kontrolliasutused peaksid suutma kontrollida, et turvasõiduk vastab selle liikmesriigi sularahaveo tingimustele. Äriühing, kes soovib osutada sularaha maanteeveo teenust, peab päritoluliikmesriigi pädevatelt asutustelt taotlema piiriülese sularahaveo litsentsi. Litsentsi originaal või kinnitatud koopia peaks alati asuma sõidukis.

Litsentsi täpsed tunnused tuleks määratleda ja litsents peaks kehtima piiratud aja (ettepanek on kolm aastat). Selleks et saada litsents, peaks seda taotlev äriühing täitma kavandatud ühtseid nõudeid, muude kohaldatavate õigusaktide või juhul kui see on sõnaselgelt ette nähtud, liikmesriikide õigusaktide sätteid sularahaveo kohta. Selline viide (võimalikele) riiklikele õigusaktidele nähakse ette kahel juhul: i) riiklike politseijõudude eelnev teavitamine ning ii) sularaha väljaspool sularahaveosõidukit käsitlemise kord. Esimesel juhul on küsimus seotud riiklike politseijõudude pädevuse ja töökorraldusega, kuna ei ole tungivat põhjust tavaliselt ühtlustada. Teisel juhul käsitletakse võimalust, et sularahaveo turvatöötajad on otseses kontaktis teiste inimestega ning seega kandub neile üle veoga kaasnev oht. Seetõttu tundub asjakohane, et järgitakse mis tahes riiklike nõudeid.

Esmalt tuleks äriühingule anda luba teostada sularahavedu päritoluliikmesriigis. Juhul kui liikmesriigil puudub sularahavedu teostavatele äriühingutele loa andmise erikord, peaks äriühing suutma tõendada, et ta on teatava aja (ettepanek 12 kuud) tegelenud regulaarselt sularahaveoga, rikkumata seejuures kehtivat siseriiklikku õigust. Selle nõudega kavatakse tagada, et sularahaveoga tegelevatel ettevõtetel, kes soovivad teostada vedu piiriülevalt, on piisavad kogemused, et tagada sularaha turvaline vedu ka teise liikmesriigi territooriumil.

Selleks et liikmesriigid saaksid piisavalt teavet teises liikmesriigis asutatud selliste äriühingute kohta, kes soovivad pakkuda sularahaveo teenust nende territooriumil, nähakse ette, et liikmesriigid peaksid vahetama teavet piiriüleste litsentside kohta, samuti otsustest litsentsi andmisest keeldumise kohta, samuti peaksid nad üksteisele eelnevalt teatama äriühingute nimed, kes kavatsevad sularaha vedada teise liikmesriigi territooriumil.

3.4. Sularahaveo lubatud liigid

Sularahaveo lubatud liigid ja nendega seotud tingimused (nõuded sõidukite soomuskatte kohta, intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem, relvakandmine, turvameeskonna suurus jne) erinevad liikmesriigiti suures osas. Eelkõige on see nii seoses relvade omamise ja kandmisega. Mõnes liikmesriigis on sularahaveo turvatöötajatel keelatud relva kanda, teises

liikmesriigis on see kohustuslik ja mõnes liikmesriigis ei ole see ei keelatud ega kohustuslik, vaid lubatud. Praeguste erinevuste taustal ei tundu olevat realistlik kavandada ühte liiki sularahavedu, mis sobiks kõigile. Eelkõige tuleks arutelu alt jätta välja riiklikud nõuded selle kohta, kas sularahaveo turvatöötaja ei tohi/võib/peab kandma relva.

Liikmesriikide praeguste tavade põhjal on kavandatud, et lubatud võiks olla nelja liiki vedu, mis kõik peaksid tagama turvatöötajate ja teiste inimeste kõrgel tasemel turvalisuse. Pangatähtede (või pangatähed ja mündid) puhul on kolm erinevat valikuvõimalust, kusjuures viimane veoliik on üksnes müntide jaoks. Operaatorid peaksid pangatähtede veoks sobiva kolme võimaluse hulgast saama vabalt valida eelistatava veoliigi. Siiski on soovitatav, et teavitades sellest Euroopa Komisjoni, peaks liikmesriigil olema võimalik otsustada, et nende territooriumil ei kohaldata võimalust kasutada soomustamata või soomustatud kabiiniga sõidukit, mis on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga (allpool valikuvõimalus a)), eeldusel et riigisiseseks sularahaveoks ei ole lubatud kasutada võrreldavaid veoliike. Kavas on kehtestada nõue, et sularaha vedavat sõidukit peab saatma vähemalt kolm turvatöötajat, välja arvatud juhul, kui sularaha on marsruudi algusest lõpuni kaitstud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga või kui veetakse üksnes münte. Kuna esimesel juhul on sularaha kaitstud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise tehnoloogiaga ja teisel juhul mündid on varustamiseks vähem atraktiivsed, on kavas ette näha, et nende valikuvõimaluste puhul (allpool a), c) ja d)) vähendatakse sularahaveo turvameeskonna minimaalset suurust kaheni.

a) Pangatähtede vedu soomustamata või soomustatud kabiiniga sõidukis, mis on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

Selle valikuvõimaluse korral peaks sõiduk olema tavalise välimusega (st puuduvad märgid, et see kuulub sularahaveoga tegelevale äriühingule või et seda kasutatakse sularahaveo eesmärgil) või selle kabiin peab olema soomustatud ning sõidukil peab olema väga selgelt märgitud, et sõiduk on marsruudi algusest lõpuni varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga. Intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem peaks vastama kriteeriumidele, mis tuleb veel kehtestada (ning mis peaks muu hulgas hõlmama nõuet, et see on lubatud vähemalt ühes osalevas liikmesriigis).

b) Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sõidukis, mis ei ole varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

Selle valikuvõimaluse korral peaks sõiduk olema tervenisti soomustatud, et pidada vastu tulirelvadest tulistamisele. Sularahaveo turvatöötajad peaksid kandma kuulikindlaid veste ning täitma selle liikmesriigi kehtivaid nõudeid, kus vedu teostatakse, seoses sellega kas nad ei või/võivad/peavad kandma relva ning seoses relva suurima lubatud kaliibriga.

Mis puutub relva omamist ja kandmist, siis edaspidiseks aruteluks on välja pakutud kaks üksteist välistavat alternatiivi: i) „Sularahaveo turvatöötaja Euroopa tulirelvapassi” loomine, üksikasjad tuleb veel täpsustada. Passi annaks välja liikmesriik, kes annab välja piiriülese sularahaveo litsentsi ning pass antaks välja üksnes sularahaveo turvatöötajatele, kellel on juba antud riiklik tulirelvaluba ning kelle on palganud äriühing, kellel on piiriülese sularahaveo litsents, või ii) sularahaveo turvatöötajad peaksid taotlema tulirelvaluba asjaomase liikmesriigi pädevatelt asutustel (eeldusel et liikmesriigis on sularahavedu teostavatel töötajatel lubatud olla relvastatud).

Selleks et järgida kehtivaid riiklikke õigusakte, tuleb ette näha kord juhtudeks, kui turvasõiduk alustab teekonda liikmesriigist, kus tulirelvad on kohustuslikud, sellisesse liikmesriiki, kus tulirelvad on keelatud. Sellisel juhul tuleks relvad lukustada sõiduki sees relvakappi enne selle liikmesriigi territooriumile sisenemist, kus relvad on keelatud, nii et relvad jäävad sularahaveo turvatöötajatele kättesaamatuks selle hetkeni, mil sõiduk siseneb selle liikmesriigi territooriumile, kus sularahavedu teostavatel töötajatel on lubatud olla relvastatud. Pärast lukustamist peaks olema võimalik relvakappi avada üksnes kaugjuhtimisel sõidukite kontrollkeskusest.

c) Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sõidukis, mis on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

See valikuvõimalus ühendab võimaluste a) ja b) kaitsemeetmed, st marsruudi algusest lõpuni kasutatava intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemi ja sõiduki täieliku soomustamise. Tuleks kohaldada samu nõudeid kui valikuvõimaluse b) korral, kuid sellele lisaks peaks sõiduk olema varustatud ka intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga kooskõlas valikuvõimalusega a) ning kandma väga selgeid sellekohaseid märke.

d) Üksnes müntide vedu

See on ainuke veoliik, mida tuleks kohaldada üksnes müntide piiriülese veo suhtes. Mündid on võrreldes nende väärtusega rasked ning seetõttu on nende varastamine keerulisem ja vähem atraktiivne. Seda näitab ka fakt, et viimasel ajal praktiliselt puuduvad rünnakud sõidukitele, mis ühenduses veavad üksnes münte. Seepärast on kavas ette näha, et sõidukil oleks väga selgelt märgitud, et veetakse üksnes münte. Selleks et kaitsta sularahaveo turvatöötajaid, peaks sõiduki kabiin olema soomustatud. Täiendavalt on vaja arutada, kas sularahaveo turvatöötajad peaksid olema relvastatud või mitte.

3.5. Karistused

Oluline on tagada sätete jõustamine ja seetõttu on oluline ette näha asjakohased karistused juhuks, kui sätteid ei järgita. Samal ajal on oluline, et karistus on vastavuses rikkumise tõsidusega.

Seepärast on kavas ette näha, et juhul kui rikutakse piiriülese sularahaveo litsentsi tingimusi, peaks seda väljaandval asutusel olema õigus saata hoiatus, peatada litsentsi kehtivus piiratud ajaks või tühistada litsents täielikult. Selleks et luua turvavõrk vastuvõtjariigis, on soovitatav, et teenuse osutamise või transiidiliikmesriigil peaks olema õigus ajutiselt peatada litsentsi kehtivus, kui nõuete rikkumine on tõsine, nt seoses sularahaveo turvatöötajate minimaalse arvu või seoses tulirelvi käsitlevate nõuetega sõltuvalt päritoluliikmesriigi litsentse välja andvate asutuste otsusest. Lisaks on ette nähtud, et liikmesriigid peaksid üksteist teavitama kõikidest rikkumistest ja nendega seotud karistustest.

3.6. Muud sätted

Selleks et tegeleda tõsiste turvaohutudega, nähakse ette eriklausel erakorraliste turvameetmete kohta. See võiks käsitleda nt korduvaid vägivaldseid rünnakuid, mille tõttu on kõikidele sularahavedudele vaja liikmesriigi territooriumil ajutiselt lisada politseieskort. Selleks et vältida teise riigi ja kodumaiste operaatorite erinevat kohtlemist, peaksid sellised erakorralised meetmed hõlmama asjaomase liikmesriigi kogu sularahavedu. Need peaksid olema ajaliselt

piiratud ning nendest tuleks komisjonile teatada. Erakorraliste meetmete pikendamiseks tuleks taotleda eelnevat ametlikku nõusolekut.

Sularahaveo turvatöötajate kohta on kavas välja töötada mitmed miinimumnõuded seoses karistusregistris kande puudumise, füüsilise ja vaimse tervise, väljaõppe ja keelteoskusega.

Ühtsed nõuded ei tohiks piirata ELi kehtiva õiguse kohaldamist, eelkõige sotsiaal- ja transpordivaldkonnas.

Lõpetuseks on soovitatav hinnata ühtsete nõuete rakendamist kaks aastat pärast nende jõustumist ning edaspidi korrapäraselt.

4. EDASISED SAMMUD

Lisas esitatud kavandatud nõudeid arutatakse liikmesriikide asutustega ning selleks puhuks loodava ajutise eksperdirühmaga. Kõnealuste arutelude tulemuste ning sidusrühmade ja teiste huvitatud isikute panuse põhjal koostatakse võimalike ühtsete nõuete mõjuhindang, milles hinnatakse eespool punktis 2 esitatud eri valikuvõimalusi ning mille komisjon koostab enne mis tahes ametliku ettepaneku vastuvõtmist.

Komisjon palub esitada märkusi käesoleva valge raamatu kohta. Märkusi võib saata kuni 30. juunini 2009 kas e-posti aadressile:
ECFIN-E3@ec.europa.eu
või posti teel aadressile:
European Commission
Directorate-General for Economic and Financial Affairs, Unit E.3

Economic aspects of regulatory policy, Sector euro cash and legal issues
B-1049 Brussels.

Lisa: Kavandatud ühtsed nõuded euro sularaha piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel

LISA

Kavandatud ühtsed nõuded euro sularaha piiriülese maanteeveo kohta euroala liikmesriikide vahel

Mõistet [määrus] kasutatakse tekstis allpool asutusesisesena, kuna võimalike ühtsete nõuete õigusinstrumendina on kavas kasutada määrust.

1. JAGU. ÜHTSED NÕUDED, MIS HÕLMAKSID EURO SULARAHHA KOGU PIIRIÜLEST MAANTEEVEDU

A. Reguleerimisala

Euro sularaha veetakse piiriüleselt käesoleva [määruse] sätete alusel päevasel ajal ning turvasõiduk lahkub ja pöördub oma päritoluriiki tagasi samal päeval.

Punktist punkti vedu võib teostada siiski ka 24 tunni jooksul, eeldusel et päritoluliikmesriigis, transiidiliikmesriikides ja teenuse osutamise liikmesriigis/-riikides on siseriiklike nõuetega sularaha öine transport juba lubatud.

Käesoleva [määruse] reguleerimisalasse ei kuulu euro pangatähtede ja müntide vedu nominaalväärtusega üle 15 miljoni euro ning mida i) veetakse osalevate liikmesriikide keskpankade vahel ja ii) mida eskordib sõjavägi ja/või politsei, .

B. Piiriülese sularahaveo litsents

a) Äriühing, kes soovib osutada euro sularaha maanteeveo teenust, peab päritoluliikmesriigi pädevatelt asutustelt taotlema piiriülese sularahaveo litsentsi.

b) Piiriülese sularahaveo litsentsi annavad pädevad asutused oma territooriumil asuvatele äriühingutele [kolmeks] aastaks eeldusel, et täidetud on järgmised tingimused:

- Litsentsi taotleval äriühingul peab olema selle liikmesriigi sularahaveo litsents, kus ta esitas piiriülese sularahaveo litsentsi taotluse. Juhul kui liikmesriigil puudub sularahavedu teostavatele äriühingutele loa andmise kord, mille nõuded on rangemad turva- või transpordisektori üldnõuetest, peab äriühing suutma tõendada, et ta on regulaarselt tegelenud sularahaveoga vähemalt [kaksteist] kuud enne taotluse esitamist, rikkumata kehtivaid riigisiseseid õigusakte, millega reguleeritakse kõnealuseid tegevusi. Äriühingu juhtide ja juhatuse liikmete kohta ei tohi lisaks olla kandeid karistusregistris.

- Litsentsi taotlev äriühing, selle töötajad, kasutatavad sõidukid ja turvamenetlused, mida rakendatakse euro sularaha piiriülese veo suhtes, peavad vastavama käesolevas [määruses] sätestatud nõuetele ja muudele kohaldatavatele ELi õigusaktidele, või kui see on sõnaselgelt ette nähtud, liikmesriikide õigusaktide sätetele sularahaveo kohta.

c) Piiriülese sularahaveo litsents koostatakse vastavalt näidisele [tuleb sätestada]. Sõidukid, mis teostavad piiriülest sularaha maanteevedu, peavad igal ajal suutma kontrolliasutustele esitada kehtiva litsentsi või selle kinnitatud koopia.

d) Liikmesriigid kontrollivad korrapäraselt, et [määrusega] kehtestatud nõudeid järgitakse, viies selleks läbi juhuslikke kontrollid ilma sellest äriühingut eelnevalt teavitamata. Sellised kontrollid viiakse läbi vähemalt kord aastas.

C. Sularahaveo turvatöötajad

a) Sularahaveo turvatöötajad vastavad järgmistele nõuetele:

i) nende kohta ei tohi olla kandeid karistusregistris;

ii) töötajatel on tervisetõend, millega kinnitatakse, et nende füüsiline ja vaimne tervis võimaldab neil täita tööülesandeid;

iii) nad on edukalt läbinud vähemalt [200 tunnise] algkoolituse, mis ei hõlma tulirelvade käsitamist.

Punktis iii) osutatud algkoolitus hõlmab vähemalt [piiriülese sularahaveo korda, sularahavedu käsitlevaid õigusakte, käitumissuuniseid rünnaku korral, sularahaveol kasutatava varustuse kasutamist ning meeskonnatöö reegleid]. Samuti on nõutav korrapärane osalemine kõnealuste valdkondade koolitustel.

b) Sularahaveo turvapersonali vähemalt ühel liikmel on tõendatud nende keelte oskus A2 tasemel, mida kasutatakse transiidiliikmesriigis/-riikides ja teenuse osutamise liikmesriigis/-riikides.

c) Juhul kui ükski sularahaveo turvapersonali liikmetest ei valda soravalt transiidiliikmesriigi või teenuse osutamise liikmesriigi ametlikku keelt/keeli, peab sõidukis olema raadioühendus äriühingu kontrollkeskuse vahendusel kellegagi, kes suudab tõendada vastava keele oskust tasemel B1, et tagada igal ajal tõhus suhtlemine riiklike ametiasutustega.

D. Sõiduki varustus

a) Kõik kasutatavad sõidukid on varustatud ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemiga. Sularaha vedava äriühingu kontrollkeskus on võimeline mis tahes ajal täpselt tuvastama oma sõidukite asukohta.

b) Sõidukid on varustatud asjakohaste kommunikatsioonivahenditega, et oleks võimalik mis tahes ajal võtta ühendust äriühingu kontrollkeskusega ja riiklike pädevate asutustega. Sõidukis on kättesaadavad transiidiliikmesriigi või teenuse osutamise liikmesriigi politsei hädaabinumbrid.

c) Juhul kui sõiduk on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga (IBNS), peab see vastama [...] lisas sätestatud nõuetele.

E. Riiklike politseijõudude eelnev teavitamine

Käesolevate nõuete kohaldamine ei piira nende riiklike nõuete kohaldamist, millega nõutakse, et politseid teavitatakse eelnevalt kõikidest sularahaveotoimingutest.

F. Teenuse osutamise liikmesriikides väljaspool sularahaveosõidukit sularaha käsitlemise kord

Käesolevad nõuded ei piira selliste riiklike nõuete kohaldamist, millega asjaomases liikmesriigis reguleeritakse sularaha käsitlemist väljaspool sularahaveosõidukit.

G. Vastastikune teavitamine

a) Liikmesriigid edastavad komisjonile punktides E ja F nimetatud nõuded ning teatavad kohe nende mis tahes muutmisest. Komisjon tagab, et kõnealused nõuded avaldatakse asjaomaseid kanaleid kasutades kõikides osalevate liikmesriikide ametlikes keeltes eesmärgiga teavitada kiiresti kõiki, kes on seotud sularaha piiriülese veoga.

b) Liikmesriigid peavad registrit nende äriühingute kohta, kellele nad on väljastanud piiriülese sularahaveo litsentsi ning teavitavad üksteist registri sisust. Nad ajakohastavad registrit vastavalt muudatustele, sealhulgas kõikidele otsustele litsentsi peatamise või tühistamise kohta artikli [...] kohaselt ning teavitavad üksteist koheselt registri ajakohastamisest.

c) Piiriülese sularahaveo litsentsi omav äriühing teatab litsentse väljastavale pädevale asutusele piisavalt varakult liikmesriikide nimed, kus ta kavatseb sularahaveoteenust osutada. Päritoluliikmesriik teatab seejärel kohe asjaomasele liikmesriigile, et alustatakse piiriülest tegevust.

2. JAGU. ERINÕUDED, MIS NÄHAKSE ETTE NELJA LUBATUD VEOLIIGI JAOKS

A. Pangatähtede vedu soomustamata sõidukis või soomustatud kabiiniga sõidukis, mis on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede maanteevedu päevasel ajal, kasutades selleks intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga varustatud sõidukit, eeldusel et täidetud on järgmised tingimused:

a) sõiduk peab olema kas tavalise välimusega või selle kabiin peab olema soomustatud ja sõidukil peab olema transiidiliikmesriigi ja teenuse osutamise liikmesriigi ametlikes keeltes väga selgelt märgitud, et see on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga.

b) intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem peab vastama [...] lisas] sätestatud põhimõtetele ning see peab olema lubatud vähemalt ühes osalevas liikmesriigis.

c) sõiduki kohta peab olema vähemalt kaks relvastamata turvatöötajat; nad ei tohi kanda vormi, kui nende saadetav sõiduk on tavalise välimusega.

d) liikmesriik võib otsustada, et käesolevat [artiklit] ei kohaldata euro sularaha piiriülese maanteeveo suhtes nende territooriumil, eeldusel et riigisiseseks sularahaveoks ei ole lubatud kasutada võrreldavaid veoliike. Asjaomane liikmesriik teatab komisjonile oma otsusest mitte kohaldada käesolevat [artiklit]; sellega tagatakse, et vastav teade avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Otsus jõustub üks kuu pärast selle avaldamist.

B. Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sõidukis, mis ei ole varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede maanteevedu päevasel ajal, kasutades selleks täielikult soomustatud sõidukit, mis ei ole varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga, eeldusel et täidetud on järgmised tingimused.

a) Sularahaveo turvameeskond peab transiidiliikmesriigi ja teenuse osutamise liikmesriigi tulirelvade kandmist ja lubatud suurimat kaliibrit käsitlevaid kehtivaid nõudeid. Kui

sisenetakse liikmesriigi territooriumile, kus sularahaveo turvameeskond ei tohi olla relvastatud, tuleb turvameeskonna kõik tulirelvad panna Euroopa standardile [EN 1143-1] vastavasse relvakappi. Kõnealused tulirelvad jäävad sularahaveo turvatöötajatele kättesaamatuks liikmesriigi territooriumi läbimise kogu ajaks. Tulirelvad võib relvakapist välja võtta, kui sisenetakse liikmesriigi territooriumile, kus on sularahaveo turvameeskonnal olla relvastatud. Relvakappi peab saama avada üksnes sõiduki kontrollkeskusest kaugjuhtimisel ning enne seda peab kontrollkeskus kontrollima sõiduki täpset geograafilist asukohta.

b) Sularahaveo relvastatud turvatöötajad peavad:

[1. võimalus: omama „sularahaveo turvatöötaja Euroopa tulirelvapassi”. Tulirelvapass antakse kujul, mis vastab lisas [...] sätestatud näidisele. Passi annab taotlemise korral sularahaveo turvameeskonna liikmele, kellel on kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt antud tulirelvavaluba ning kelle on palganud piiriülese sularahaveo litsentsi omav äriühing, sama liikmesriik, kes andis välja piiriülese sularahaveo litsentsi.

Euro sularaha piiriülese maanteeveo kontrollimise käigus peab sularahaveo turvatöötaja esitama politseile Euroopa tulirelvapassi. Sularahaveo relvastatud turvatöötaja peab olema saanud tulirelvade kasutamise alal vähemalt [30] tundi koolitust ning saama täiendavat koolitust vähemalt [korra aastas].]

[2. võimalus: taotlema tulirelvavaluba teenuse osutamise või transiidiliikmesriigi ametiasutustelt, juhul kui kõnealustes liikmesriikides on sularahaveo turvatöötajal lubatud relva kanda.]

c) Sularaha vedavat sõidukit peab saatma vähemalt kolm turvatöötajat. Nad peavad kandma kuulikindlaid veste, mis peavad kinni 44 magnum tüüpi kuulid ning vastavad normile [NIJIIIA] või sellele vastavale normile.

d) Sõiduki osa, kus viibivad turvatöötajad, peab olema soomustatud vähemalt sellisel tasemel, et see peab kinni kalašnikov AK47 tüüpi tule ning vastab standardile [EN 1522, klass FB4+] või sellele vastavale standardile.

C. Pangatähtede vedu täielikult soomustatud sõidukis, mis on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euro pangatähtede maanteevedu päevasel ajal, kasutades selleks täielikult soomustatud ja intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga varustatud sõidukit, eeldusel et täidetud on 2. punkt B ja punkti A alapunkt b. Lisaks peab sõidukil olema transiidiliikmesriigi ja teenuse osutamise liikmesriigi ametlikes keeltes väga selgelt märgitud, et see on varustatud intelligentse pangatähtede neutraliseerimise süsteemiga.

Sularaha vedavat sõidukit peab saatma vähemalt kaks turvatöötajat.

D. Müntide vedu

Piiriülese sularahaveo litsentsi omavad äriühingud võivad teostada euromüntide piiriülest maanteevedu päevasel ajal, kasutades selleks üksnes münte vedavat sõidukit, eeldusel et täidetud on järgmised tingimused:

a) sõiduki kabiin peab olema soomustatud ja sõidukil peab olema transiidiliikmesriigi ja teenuse osutamise liikmesriigi ametlikes keeltes väga selgelt märgitud, et see veab üksnes münte.

b) sõiduki kohta peab olema vähemalt kaks [relvastamata] turvatöötajat.

Nii müntide kui ka pangatähtede samaaegset vedu hõlmavad artiklid 8, 9 või 10 sõltuvalt kasutatud sõidukiliigist.

3. JAGU. MUUD SÄTTED

A. Mõisted

a) „euro sularaha piiriülene maanteevedu” – pangatähtede ja/või müntide professionaalne vedu selle osaleva liikmesriigi sõidukiga, kes on välja andnud käesolevas [määruses] sätestatud piiriülese sularahaveo litsentsi, et vedada laiali euro pangatähed ja/või mündid ühele või mitmele kliendile, kes asuvad kas samas või erinevates osalevates liikmesriikides, samuti päritoluliikmesriigis, või koguda pangatähed ja/või mündid neilt kokku.

b) „intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem” – sularaha alguspunktist lõpp-punkti (*end-to-end*) veoks kasutatavad pangatähtede konteinerid (st pangatähtede pidev kaitse turvalisest alast turvalisse alasse veo jooksul pangatähtede neutraliseerimise süsteemi abil), mis on varustatud mehhanismiga, mis neutraliseerib pangatähed katse korral avada konteiner ilma loata.

c) „päritoluliikmesriik” – liikmesriik, kus sularahaveoga tegelev äriühing on asutatud ning kust sularahaveosõiduk oma teekonda alustab ja kus ta selle lõpetab. Sularahaveoga tegelev äriühing loetakse asutatuks, kui asutamislepingu artiklis 43 osutatud majandustegevust teostatakse määramata ajavahemiku jooksul ja püsiva infrastruktuuri abil, mille kaudu teenuste osutamine tegelikult toimub;

d) „piiriülese sularahaveo litsents” – litsents, millel on käesoleva [määruse] lisas [...] sätestatud füüsilised tunnused ning millega antakse litsentsi omajale luba teostada osalevate liikmesriikide vahel euro sularaha piiriüleselt maanteevedu vastavalt käesolevas [määruses] sätestatud tingimustele.

e) „tavaline sõiduk” – tavalise välimusega sõiduk, millel puuduvad selged märgid, et see kuulub sularaha vedavale äriühingule või kasutatakse seda sularahaveo eesmärgil.

f) „sularahaveo turvatöötaja” – töötaja, kellele on antud ülesanne juhtida sularaha vedavat sõidukit või kaitsta veetavat kaupa.

g) „transiidiliikmesriik” – üks või mitu liikmesriiki, mis ei ole äriühingu päritoluliikmesriik, mida sularaha vedav sõiduk peab läbima, et jõuda teenuse osutamise liikmesriiki/-riikidesse.

h) keeleoskustasemed „A2” ja „B1” – keeleoskustasemed, mis on kehtestatud Euroopa Nõukogu ühtse Euroopa keeleõppe raamdokumendiga.

i) „vedu päevasel ajal” – vedu kell [6.00]–[22.00].

j) „punktist punkti vedu” – vedu ühest turvalisest punktist teise turvalisse punkti ilma vahepealsete peatusteta.

k) „ametlik keel” – ühenduse ametlik keel/ametlikud keeled, mida kasutavad kohalikud ametiasutused ning selle piirkonna elanikud, kus sularaha veetakse.

B. Karistused

Juhul kui riiklikud ametiasutused on seisukohal, et rikutud on ühte või mitut piiriülese sularahaveo litsentsi andmise tingimust, otsustab litsentsi välja andnud asutus, kas saata asjaomasele äriühingule hoiatus, peatada litsentsi kehtivus ajavahemikuks [kahest nädalast kahe kuuni] või tühistada litsents täielikult, lähtudes seejuures rikkumise tõsidusest. Litsentsi andnud asutus võib samuti keelata asjaomasel äriühingul taotleda uut litsentsi kuni [viie aasta] jooksul.

Transiidiliikmesriik või teenuse osutamise liikmesriik teatab käesoleva [määruse] mis tahes rikkumisest päritoluliikmesriigi pädevatele asutustele. Transiidiliikmesriik või teenuse osutamise liikmesriik võib maksimaalselt [üheks kuuks] kuni päritoluliikmesriigi litsentsi andnud ametiasutuse otsuse tegemiseni peatada äriühingule antud õiguse teostada euro sularaha maanteevedu tema territooriumil, kui [määruse] sätteid seoses sularahaveo turvatöötajate nõutava arvu või tulirelvadega ei ole järgitud.

C. Läbivaatamine

Komisjon esitab nõukogule käesoleva [määruse] rakendamise kohta aruande hiljemalt [kaks aastat pärast määruse jõustumist] ning edaspidi iga viie aasta järel.

D. Erakorralised turvameetmed

a) Erandina standardnõuetest võib liikmesriik otsustada kehtestada ajutised turvameetmed, mis on rangemad käesolevatest nõuetest ning mida kohaldatakse kiireloomulise probleemi korral, mis oluliselt mõjutab sularahaveoga seotud toimingute turvalisust. Kõnealused ajutised meetmed mõjutavad kogu sularahavedu, neid kohaldatakse kuni neli nädalat ning nendest teatatakse koheselt komisjonile. Komisjon tagab meetmete kohese avaldamise.

b) Alapunktis a) sätestatud ajutiste meetmete rakendamise pikendamiseks, nii et nende kestus ületab neli nädalat, on vaja komisjoni eelnevat heakskiitu.

E. Ühenduse muud õigusaktid:

Käesoleva [määruse] kohaldamine ei piira ühenduse kehtivate õigusaktide kohaldamist, eelkõige seoses töötingimuste, tervishoiu ja turvalisusega tööl ning transpordiga.

F. Intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem

Seni kuni puudub spetsiaalne Euroopa standard, peab intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem olema lubatud vähemalt ühes osalevas liikmesriigis. Lisaks peab see vastama vähemalt järgmistele tingimustele:

- Intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem peab olema varustatud seadmega, mis pidevalt kontrollib eelnevalt programmeeritud instruktsioonide järgimist ning ebanormaalsete sündmuste avastamist. Sularahaveo turvatöötajatel ei tohi olla võimalust avada intelligentset pangatähtede neutraliseerimise süsteemi väljaspool eelnevalt programmeeritud ajavahemikku ja/või kohta.

- Intelligentne pangatähtede neutraliseerimise süsteem peab suutma, juhul kui konteinerit üritatakse avada ilma vastava loata, jäädavalt neutraliseerida (st muuta sularahatehinguteks kasutamiskõlbmatuks) kustutamatu tumeda tindiga või muul viisil 100 %-l pangatähtedest vähemalt 20 % pangatähe mõlema külje pinnast. Juhul kui kasutatakse tinti, ei tohi see aja jooksul või kuumuse või valguse tagajärjel tuhmuda.

G. Euroopa Nõukogu sätestatud keeleoskustasemed

Kasutaja B1: Saab aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemadel: töö, kool, vaba aeg jne. Saab hakkama enamikes olukordades, mis võivad tekkida piirkonnas, kus seda keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või isikut huvitaval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi, kavatsusi ning selgitada oma seisukohti ja plaane.

Kasutaja A2: Saab aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud isikule oluliste valdkondadega (nt lihtne teave isiku ja tema perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saab hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskab lihtsate sõnadega kirjeldada oma perekonda, elutingimusi ja otseste vajadustega seotud küsimusi.